

Lisa 6. Diabeetilise jalatüsistuse esmane käsitus

Arvestage otsustamisel patsiendi kaasuvaid haigusi ja ravipiiranguid.

Diabeetiline jalatüsistus		Sümptomid	Käsitus
Äge jalaishemia		- järsku tekkinud äge jalavalu - JA - labajalg on olnud tunde kahvatu või jahe - labajala pulsid ei ole palpeeritavad	- Suunake EMO-sse esimesel võimalusel - Eelistatult PERH või TÜK EMO (veresoontekirurgia ja angiograafia võimekuse tõttu)
Krooniline jala ohustav isheemia		perifeerne arterihaigus (PAH) JA - jala rahuolekuvalu JA/VÕI - gangreen JA/VÕI - alajäseme haavand - puudub infektsioon	- Vormistage e-konsultatsioon eelistatult PERH või TÜK veresoontekirurgile (angiograafia võimekuse tõttu) - Veresoontekirurgi ambulatoorne vastuvõtt e-konsultatsiooni kaudu: <u>ägeda haavandi</u> korral ühe nädala jooksul, <u>kroonilise haavandi</u> korral esimesel võimalusel
Infektsioon + labajala haavand	Raske infektsioon Esineb vähemalt kaks tunnust	labajala infektsioon <u>koos</u> süsteemse põletikureaktsiooniga: - palavik $> 38,3^{\circ}\text{C}$ või $< 36^{\circ}\text{C}$ - südame löögisagedus $> 90 \text{ x/min}$ - hingamissagedus $> 20 \text{ x/min}$ või $\text{PaCO}_2 < 32 \text{ mmHg}$ - leukotsütoos > 12 või $< 4 \times 10^9/\text{l}$	- Suunake kohe keskhaigla või regionaalhaigla EMO-sse - Näidustatud hospitaliseerimine - Hospitaliseerimise vältel vajadusel konsultatsioon endokrinoloogiga, veresoontekirurgiga (sõltub veresoonte uuringute tulemustest) ja osteomüeliidi esinemisel PERH septilise luu- ja liigesekirurgia üksuse ortopeediga või TÜK ortopeedi või üldkirurgiga
	Keskmine infektsioon	labajala infektsioon <u>ilma</u> süsteemsete põletikureaktsioonideta ja lisaks - punetus $> 2 \text{ cm}$ haavandi servast JA/VÕI - nahast ja nahaaluskoest sügavamate kudede haaratus (nt kõõlused, lihased, liigesed ja luukude)	- Labajala pehmete kudede haaratusel ja/või gangrenoosse varba korral vormistage e-konsultatsioon keskhaigla või regionaalhaigla üldkirurgile - Labajalaluude osteomüeliidi kahtlusel vormistage e-konsultatsioon PERH septilise luu- ja liigesekirurgia üksuse ortopeedile või TÜK üldkirurgile - Suunake kohe kesk- või regionaalhaigla EMO-sse, kui esineb metallimplantaat jalas, punktsioonhaav, sügav abstsess, PAH või venoosne puudulikkus, lümfödeem, immunosupressiivne haigus, äge neerupuudulikkus
	Kerge infektsioon Esineb vähemalt kaks tunnust	- lokaalne turse/induratsioon - punetus $> 0,5$ ja $< 2 \text{ cm}$ haavandi ümber - lokaalne hellus ja/või valu - lokaalselt kõrgem temperatuur - mädane eritis piirkonnast JA puuduvad muud naha põletikulise reaktsiooni põhjused, nt trauma, podagra, tromboos, venoosne staas, äge Charcot' artropaatia, luumurd piirkonnas	- Vormistage e-konsultatsioon keskhaigla või regionaalhaigla üldkirurgile

Labajala haavand, infektsioon ja isheemia puuduvad	- infektsiooni lokaalsed ja süsteemsed tunnused puuduvad - esineb pindmine haavand	- Alustage perearstipraksises haavaravi - Dorsaalse haavandi korral jälgige, et jalatsid ei hõõruks haavandi piirkonda - Taldmise haavandi puhul vormistage e-konsultatsioon kesk- või regionaalhaigla ortopeedile, et rakendada rõhumisjõudu vähendavat ravi
Charcot' artropaatia	- labajala tundlikkus on vähenenud või puudub (Charcot' artropaatia esinemise eeltingimuseks perifeerne neuropaatia) - labajalg on turses, punetav, soojem kui teine jalg/säär - labajala infektsiooni ei esine - enamasti puudub labajala haavand (aitab välistada infektsiooni)	- Keelake patsiendil jalale toetamine ja määrake kargud või ratastool - Vormistage e-konsultatsioon TÜK ortopeedile või PERH septilise luu- ja liigesekirurgia üksuse ortopeedile